

Домашнє насилля: як захистити себе, свою дитину і не стати заручником ситуації

Відповідно до закону “Про запобігання та протидію домашньому насильству” домашнє насильство - діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім’ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім’єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

Фізичне насильство:

- б’ють, штовхають;
- перешкоджають вільному пересуванню;
- створюють ситуації, які можуть загрожувати вашому життю чи здоров’ю;
- погрожують зброєю чи іншими предметами, що можуть завдати фізичної шкоди;
- позбавляють допомоги під час хвороби чи вагітності;
- ображають ваших дітей.

Економічне насильство:

- позбавляють їжі чи води;
- пошкоджують чи ламають особисте майно;
- незаконно обмежують доступ до житла чи позбавляють житла;
- вилучають власні кошти, речі;
- примушують жебракувати, забороняють або примушують працювати, забороняють навчатися.

Психологічне насильство:

- погрожують вбивством, каліцтвом;
- цілковито контролюють;
- зневажають як особистість;
- погрожують відібрати дітей;
- переслідують, залякують, цькують, у всьому звинувачують.

Сексуальне насильство:

- примушують займатися проституцією;
- примушують до небажаних статевих стосунків;
- неприйнятно жартують, виголошуючи фрази із сексуальним підтекстом;
- змушують вступати в статеві відносини після побовів;
- змушують дивитися або повторювати порнографічні дії.

Кого вважають жертвами домашнього насильства?

Якщо раніше домашнім насильством вважались інциденти між подружжям, то тепер коло осіб розширили: до нього входять колишнього чоловіка або дружину, громадянські шлюби (спільне проживання без реєстрації). Розширили і коло осіб, яких визнають кривдниками: прийомні батьки, особи, які спільно проживають чи проживали в одній родині, рідні брати, сестри, опікуни й інші родичі – дядько, тітка, племінниця, двоюрідні брати, сестри, двоюрідні дідуся та бабусі.

Дитину вважають жертвою у випадках, коли вона зазнала насильства, і коли стала його свідком.

Якщо кривдник живе із жертвою, хто допоможе?

Закон передбачає можливість відокремити кривдника від жертви. Для цього є **терміновий заборонний і обмежувальний приписи**.

Заборонний припис в разі факту домашнього насильства терміново виносить поліція. Діє він до 10 днів, але його можна продовжити через суд до півроку. **Обмежувальний припис** діє від 1 до 6 місяців, і його видає суд. Припис означає, що кривднику забороняють перебувати в місці спільного проживання навіть, якщо це його помешкання, обмежують спілкування із постраждалими, забороняють наближатися на певну відстань до їх роботи, місця проживання.

Уповноважений підрозділ органу Національної поліції України бере кривдника на профілактичний облік з моменту виявлення факту вчинення ним домашнього насильства на встановлений законодавством строк; з ним проводять профілактичну роботу, відповідно до розробленої профілактичної програми для кривдника. Виконання програм для кривдників забезпечують фахівці, які пройшли відповідне навчання.

ВАЖЛИВО

- *Кривдника може бути направлений судом на проходження програми для кривдників на строк від трьох місяців до одного року у випадках, передбачених законодавством. Уповноважені підрозділи поліції на здійснення заходів*

із запобігання та протидії домашньому насильству забезпечують контроль за поведінкою кривдника за місцем проживання/перебування та проведенням із ним профілактичної роботи з метою недопущення скоєння повторних фактів домашнього насильства.

Яке є покарання за домашнє насильство?

Раніше, за домашнє насильство була передбачена виключно адміністративна відповідальність. Зараз, окремим законом, вводиться кримінальна. За кожен з видів насильства передбачена різна відповідальність.

Покарання можуть бути такі: накладення штрафу від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням двадцяти відсотків заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'яти діб.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, – тягнуть за собою накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Позбавлення волі може чекати кривдника за систематичне насильство, за насильство щодо дітей, особливо малолітніх.

Що робити та куди звертатися у випадку насильства в сім'ї?

Якщо вам чи вашим дітям уже завдали тілесних ушкоджень, обов'язково зверніться до медичної установи та поліції. Медичні висновки про отримані тілесні ушкодження можуть бути вагомим доказом того, що сталося.

Сором, відчай, почуття провини — саме такі емоції та почуття супроводжують людину, яка стала жертвою насильства з боку своїх близьких. Замість того, щоб про це розповісти рідним, викликати

поліцію, піти від партнера-агресора, дуже часто жінка обирає шлях мовчати, бо говорити про це соромно, бо потрібно терпіти, бо ж не годиться виносити сміття з хати, тим паче викликати правоохоронців.

Не дозволяйте нікому принижувати себе! У ситуації насильства негайно звертайтеся за допомогою!

Телефонуйте у разі вчинення насильства:

102 — Національна поліція України

1547 — Урядова лінія з протидії домашньому насильству (працює у тестовому режимі)

0 800 500 335 (безкоштовний номер для стаціонарного телефона) або **116 123** (безкоштовно з мобільного) — Національна “гаряча” лінія з протидії домашньому насильству

0 800 500 225 або **116 111** — Національна “дитяча” гаряча лінія

0 800 213 100 — Єдиний контакт центр системи безоплатної правової допомоги

За **безкоштовною правовою допомогою** ви можете звернутися після скасування карантинних заходів до Громадської організації «**Правова єдність**» за адресою: м. Біла Церква, вул. Леваневського, 55 (приміщення бібліотеки № 8) або дистанційно за телефонами +380996040650 та +380683329421, на електронну пошту pravovadopomogabc@gmail.com та онлайн за доступом: ldn.org.ua/section/legal-help

Звертаємо увагу, що цей буклет носить рекомендаційний характер, і вирішення окремих ситуацій потребує консультації зі спеціалістом.

Матеріал підготовлено за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у межах проєкту «Створення безпечного та правоспроможного середовища у громадах Київщини» і не обов'язково збігається з позицією Міжнародного фонду «Відродження».